

Nodokļu izmaiņas 2025. gadā fiziskajām personām

2024.gada 04. decembrī Saeimā tika pieņemti grozījumi likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli", kas paredz, ka no 2025. gada 1. janvāra tiks ieviesta jauna kārtība, kādā fiziskās personas ir apliekamas ar nodokli.

Kas mainās

1. Šobrīd fiziskās personas ienākumu (tajā skaitā ienākumu no saimnieciskās darbības) aplikšana ar nodokļiem ar dažiem izņēmumiem notiek pēc diferencētas skalas:

20% no ienākumiem, kas nepārsniedz 20 004 eiro;

23% no ienākumu **daļas**, kas pārsniedz 20 004 eiro, bet nepārsniedz 78 100 eiro;

31% no ienākumu **daļas**, kas pārsniedz 78 100 eiro.

Šo likmju vietā tiek ieviestas divas:

25,5% no ienākumiem, kas nepārsniedz 105 300 eiro;

33% no gada ienākumu **daļas** virs 105 300 eiro.

2. Saskaņā ar spēkā esošo likumdošanu kapitāla pieaugums (nekustamā īpašuma, kapitāla daļu, virtuālās valūtas, intelektuālā īpašuma, investīciju zelta u.c. pārdošana) un ienākumi no kapitāla (apliekamās dividendes, noguldījumu procenti, ienākumi no ieguldījumu parādzīmēm u.c.) tiek aplikti ar vienotu likmi 20% apmērā.

Grozījumi paredz, ka iepriekšminētā ienākuma no kapitāla/kapitāla pieauguma likme būs 25,5%.

3. Ienākumiem, kas pārsniedz 200 000 eiro, paredzēts ieviest papildu 3% likmi. Interesanti šajā gadījumā ir tas, ka, aprēķinot ienākumu apmēru, tiek summēti gan visi ar nodokli apliekamie ienākumi, piemēram, ienākumi no saimnieciskās darbības, ienākums no kapitāla/kapitāla pieauguma (nekustamā īpašuma pārdošana, noguldījumu procenti), gan daži neapliekamie ienākumi (dividendes no Latvijas un ārvalstu uzņēmumiem, likvidācijas kvota).

Aplūkosim piemēru:

3.1. Fiziskā persona no saimnieciskās darbības guva ienākumus 220 000 eiro apmērā. Tādējādi, tai būs jāmaksā nodoklis 25,5% apmērā no 105'300 eiro un nodoklis 33% apmērā no 114'700 eiro (220'000-150'300).

3.2. Tajā pašā gadā fiziskā persona pārdeva dzīvokli par 250 000 eiro, saņemot ienākumus 50 000 eiro (jo savulaik iegādājās dzīvokli par 200 000 eiro). No 50 000 eiro ienākumiem būs jāmaksā nodoklis 25,5% apmērā.

3.3. Tajā pašā gadā fiziskā persona no Latvijas uzņēmuma saņēma dividendes 40 000 eiro apmērā. Šie ienākumi nav apliekami ar nodokli.

3.4. Taču beigās kopējie ienākumi būs $220'000 + 50'000 + 40'000 = 310'000$ eiro. Tādējādi par summu, kas pārsniedz 200 000 eiro, t.i., no 110 000 eiro, jāmaksā 3%. Vienlaikus vēršam uzmanību, ka par summu 20 000 eiro (daļa no saimnieciskās darbības ienākumiem) un par ienākumu no dzīvokļa pārdošanas 50 000 eiro faktiski būs jāmaksā nodoklis vēlreiz (kaut arī pēc likmes 3% apmērā).

Nodokļu tiesību aktos pastāv princips, kas nepieļauj vienas un tās pašas ienākumu bāzes dubulto aplikšanu ar nodokli. Taču, kā redzam, mūsu likumdevēji šajā gadījumā to ignorēja, un saskaņā ar aplūkoto piemēru daļa no ienākumiem 70'000 eiro apmērā ($20'000 + 50'000$) tiks aplikta ar nodokli divreiz (20'000 ar likmi 33% apmērā, 50'000 eiro ar likmi 25,5% apmērā), un tad visa summa kopā – 70 000 eiro - ar likmi 3%.

Vienlaikus ar 3% likmi pie šādiem nosacījumiem tiks aplikti arī ienākumi, kas vispār nav apliekami ar nodokli - dividendes (iepriekš norādītajā piemērā 40 000 eiro).

4. Likuma pārejas noteikumi paredz, ka ienākumi no kapitāla pieauguma (nekustamā īpašuma, uzņēmumu akciju/daļu, kriptovalūtas, vērtspapīru pārdošana) līdz 2027. gada beigām tiks aplikti ar pašreizējo 20% likmi ar nosacījumu, ka pārdošanas darījums tika uzskāts 2024. gadā netika pabeigts līdz 2024. gada 31. decembrim.

5. Tādi ienākumu veidi kā dividendes un likvidācijas kvotas no Latvijas un ārvalstu (izņemot ārzonas) uzņēmumiem^[1], dāvinājumi no tuviem radniekiem, dāvanas līdz 1425 eiro no jebkuras personas, nekustamā īpašuma pārdošana, kas ir bijis īpašumā 5 gadus un tajā tikusi deklarēta dzīvesvieta 12 mēnešu garumā, un daži citi ienākumu veidi arī turpmāk netiks apliktas ar nodokli.

Likuma grozījumiem ir jāstājas spēkā ar 2025. gada 1. janvāri.

[1] Izņemot piemēra 3. punktā norādīto gadījumu, kad dividendēm var tikt piemērota 3% likme.

DMITRIJS NIKOLAJENKO
ZVĒRINĀTS ADVOKĀTS,
PARTNERIS

(+371) 67 313 315

DN@NJORDLAW.LV